

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 3 luni ... 2 "

Năi de Duminică pe

an 4 cor.

Pentru România și străinătate

pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garantod: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

TRIBUNA

Un interview.

(*) Intr'un articol în care confrății budapeșteni se ocupau cu declarațiunile noastre față de svonul ce se răspândise dinadins, că «Tribuna» se va reduce la foaie săptămânală după ce la Budapesta «factorii competenți» vor întemeia un ziar «autorizat», eram învinuiți că am solicitat spriginul confrăților dela «Voința Națională» din București, pentru a combate ziarul ce se va înființa.

N'am răspuns acuzelor, acuze grave că uneltim contra partidului, pentru că nu vrem să pierdem vremea în discuțiuni odioase, cari ar putea să degenereze în polemici ca și cele duse în «autorizata» «Tribună» dela Sibiuu cam tot de condeiu care vrea să fie ș'acum regulatorul vieții noastre naționale... Noi cetătorilor nostri, publicului mare avem să dăm seamă, iar din mijlocul acestuia nu s'a ridicat nimeni, care să ne acuze că prin «clarificarea» dela Crăciun am nimicit vre-o întreprindere națională, după cum nu ni-a făcut nici responsabili nimeni pentru cele ce scrie «Voința Națională»...

Noi închegarea șirurilor de luptători o doim, în interesul solidarității și frăției muncim. Nu începem deci bucurosi discuțiuni cu tovarăși de luptă. Avem noi toți cu cine să ne răsboim și adversarii firești ai partidului național sunt destui de tari și destul de numeroși pentru ca să ne dee de lucru tuturora. Eată de ce regretăm adânc, că petrecând la București, părintele Dr. V. Lucaciu, în același timp când acordă interviewuri jurnaliștilor d'acolo, spune și lucruri de natură a

pune pe gânduri chiar pe cei mai mari stimători și iubitori ai d-sale, bărbați cari cauzei naționale au adus servicii reale. Președintele clubului parlamentar român, Dr. T. Mihali a fost și el la București, după cum ni-se anunță, va fi vorbit cu mulți bărbați distinși ai României, va fi căutat să câștige cauzei naționale buni prieteni, fără osebite de partid, le va fi arătat și greutățile ce ne stau în cale și îmbucurătoarea deșteptare a poporului... Nu știm să fi acordat însă convorbiri, nici să spună lucruri cari să supere pe frații săi d'acasă...

Ceea-ce nu se poate afirma despre interviewul pe care-l publică părintele Dr. Vasilie Lucaciu în «Secolul» dela 14 27 Ianuarie.

Știm că Dr. V. Lucaciu este cel mai zelos înființător al unui ziar în Budapesta. A solicitat aceasta în conferența dela 10 Ianuarie 1905 dela Sibiuu... Ce rost are însă ca în ziarele din București să pună în discuție chestia și s'o prezinte ca și când aici, în Ungaria, în partidul național ar fi bărbați capabili a se certa p'o chestie secundară, ce exagerare, că acum partidul național n'are ceva mai urgent de făcut decât «organ autorizat», și să proclame, că pentru partidul național în virtutea logicei inevitabile centrul însuși de acțiune politică e astăzi fără îndoială Budapesta...

Dar dacă numai foaia lipsia partidului, e recent cazul cu «Poporul Român» care a fost făcut ziar politic și publicase cu litere grase o declarație precumcă el e «autorizat». Schimbatu-s'a prin asta rostul lumii?

Pentru partid lucru de căpetenie e însăși munca, acțiunea, la toate prilejurile. În Sătmăr însă, iubite părinte Lucaci, nici la alegerile generale, nici acum la cea parțială din Baia-Mare, nu s'a pus candidatură națională! S'a omis oare asta fiind-că nu aveam «organ autorizat» în Budapesta?

În interesul deci al însăși cauzei naționale, nu trebuie prezentate lucrurile așa fel, că totul dela înființarea noului ziar depinde, că lucru mai mare și mai urgent nu e de făcut în partid... Pentru că: dar dacă nu se va putea înființa noul ziar, ori nu se va putea face după cum se plănuiește?

S'a blamat atunci întreg neamul? A suferit înfrângere întreg partidul?

Așa ar urma din spusele domnului Lucaciu.

Di Dr. V. Lucaciu scrie:

«După atâtea suferințe și desiluziuni, în sfârșit ne găsim ca în zile sfinte de reculegere constatând cu bucurie nespuse că s'a reabilitat înaintea neamului autoritatea conducătoare în politica noastră națională: *Comitetul central al partidului național*».

Și mai la vale spune ca și când înființarea ziarului ar fi cea mai peremptorie dovadă despre reabilitarea comitetului...

Secretarul general al acestui comitet, părintele Dr. V. Lucaciu, crede că întărește partidul când pe noi — fiindcă *am răspuns* unor svonuri împrăștiate și *scrise* (nu tipărite!) pe socoteala noastră — ne prezintă în tabăra «antipatriotică»?

Așa se ajută «sfânta reculegere»?

Din țara morilor de vânt.

— Amintiri de călătorie. —

II.

De I. T. Mera.

Chinezii sunt cel mai practic popor de pe pământ, la ei rațiunea este totul, iar inima nu este nimic. Și după ei, cred, că urmează în practicitate Olandezii.

Dar e și natural, să fie astfel. Locuitorii unui sol în de ape și de mlaștini, vecinic bătut de vânturi și vecinic amenințat, să fie înghițit de valurile urlătoare a unei mări turbate, negreșit, că nu pot lăsați în pace, să viseze și să dea curs liber unei imaginațiuni desăntăuite, ci din contră trebuie să se puie pe muncă, trebuie să steie treji și pândă și în locul otavei pământului părintesc să caute, unde vor putea alte locuri, care să le dea hrana necesară. Astfel Olandezii au devenit comercianți și economi, oameni oțeliți în tempestăți și în răsboaie, mainari dibaci și îndrăzneți și mai presus de toate neguțători. Ei și-au prefăcut țara în o veselă grădină, au purtat răsboaie învingătoare și pe mare și pe uscat, și-au întemeiat colonii îninse și înfloritoare, ear comerțul lor l-au întins peste întregul pământ, adunând pe acel sol stărp și urăcios comori cum nu știu dacă se vor mai găsi altundeva în lume. Și pe

timpul mării revoluții engleze, în care îndrăznețul și puritanul țărănoi Oliver Cromwell a dus sub paloșul călăului gâtul uns al nenorocitului rege Carol I, — Olandezii, oameni practici, au atras toată navigațiunea și tot negoțul în mâinile lor, lăsând pe vecinii lor concurenți, să-și taie gâturile cât potesc.

Olandezii au putut dar să aibă ingineri și matematici buni, navigatori și amirali celebri, eroi și patrioți nemuritori, dar nu au avut poezi mari, literați celebri, filozofi și cugetători adânci (Spinoza a fost evreu). De-aceea pe lângă toată bogăția Olandei acolo nu vedem lux, fudulie proastă și costisitoare, ci simplitate și moderațiune în toate celea. Casele Olandezilor sunt nepretențioase, clădirile publice și chiar bisericile modeste monumente și statul foarte puține, palatul regal din Haagă e o casă mică cu un etagiu, în care de bunăseamă, mulți baronași de ai nostri nu s'ar mulțumi de loc.

Cu drept cuvânt ne-am putea aștepta dar, că la o rațiune atât de realistă, nici artele să nu fi luat vre-un avânt deosebit.

Și în adevăr în multe privințe astfel este.

Arhitectura olandeză nu s'a ridicat nici odată la înălțime deosebită. Casele Olandezilor numai frumoase nu se pot numi, clădirile publice tot cam asemenea, chiar și bisericile sunt simple,

atât în construcția lor externă, cât și cea din lăuntru. Și în acest punct Olandezii stau mult îndărătul Flamanzilor înrudiți, a căror biserici gotice sunt prea frumoase. Bisericile olandeze sunt construite în stil gotic, dar chiar și cele mai de frunte, cum sunt: Qude Kerk și Nieuwe Kerk din Amsterdam, Groote Kerk din Rotterdam și Haagă, sunt aproape întregi din cărămidă, prin ce natural, că măestratea stilului suferă mult, oricât de mare să fie clădirea. Arhitecții olandezi au fost conștii de acest fapt, căci multe biserici sunt încungiuurate de prăvălii și locuințe lipite de zidurile bisericii și astfel de un întreg arhitectonic nici vorbă nu poate să fie.

O altă scădere a acelor biserici este, că aproape toate au tavane de lemn și astfel frumusețea arcurilor ascuțite ale stilului gotic se pierde cu desăvârșire. Tot atât de simplu e și interiorul bisericilor. Religia reformată a scos din biserică luxul, pompa și toate ceremoniile splendide ale catolicismului, de aceea în puritana Olandă păreții bisericilor sunt văruiți, fără nici o pictură, nici o ornamentare, nieri o statuă, nici un tablou, — sticla ferestrelor e, cu rari excepții, nepictată și întreaga biserică e plină de bănci simple, toate îndreptate spre scaunul predicatorului.

O singură clădire de însemnătate arhitectonică este în Olanda: palatul regal din Amsterdam.

VÂNZARE MARE pentru transportare
toată marfa din magazin: articole
de sticlărie, porcelan și lămpărie se
vând cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert
liferant de curte a Alt. Sale
archiducelui Iosif
Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
Telefon de oraș și com. 239.

Cât despre insinuarea ce o face la adresa directorului nostru Russu Șirianu, nu ne oprim asupra ei. Când și dacă va crede, că trebuie să răspundă, desigur că directorul nostru va răspunde.

Aci punem numai întrebarea: dacă Dr. V. Lucaciu crede că «chestia se va tranșa în ședința comitetului național și în clubul deputaților naționaliști», de ce o tratează în coloanele ziarului «Secolul?»

Cu-i servește prin asta?

Solidarității naționale, prestigiului partidului și autorității, ce trebuie s'o aibă în fața lumii? Sfintei *reculegeri*?

Goaliția la guvern.

— Criza. —

Ședința de ieri a comitetului dirigent a făcut un paș însemnat spre pace: a primit în principiu propozițiile regești și a ales o subcomisiune pentru redactarea răspunsului. Mâne se va ratifica acest răspuns în ședință plenară și Vineri contele Andrassy îl va duce la Viena.

Peste tot aderenții păcii sunt în preponderență în tabăra întovărășită, dar sunt și rășboinici îndărătnici, cari nu vreau să se supună majorității.

Condițiunile soluției.

În comitetul dirigent e mare fierberea și spiritele sunt foarte iritate. Pe lângă toată tănuirea totuși transpiră una alta din cele ce se petrec în ședințe.

Despre textul propozițiilor regești, se anunță că acesta ar cuprinde următoarele puncte:

Pe teren militar Regele se leagă strict de drepturile sale suverane depuse în art. de lege XII 1867. Se învoiește la executarea programului comisiunii de nouă a partidului liberal și în fine ce privește limba judicaturei, încă e dispus la unele concesii. În schimb Regele pretinde urcarea contingentului de recruți și cu privire la situația schimbată, votarea unei sume pentru sporirea flotei.

În *afaceri economice*: ratificarea convenții-

lor comerciale. Ce privește desfacerea economică, aceasta ca o consecință a celei din-tăiu de facto nu se va putea realiza decât în 1917, dar și pân'aci Ungaria poate sta pe baza de drept a teritorului independent.

Scisiune între kossuthiști.

În șirele partidului kossuthist izbucnește acum și pe față scisiunea. S'au format trei grupări, cari se leagă de convingeri eterogene privitor la situație:

Una e *gruparea nemulțumiților*. Aceștia declară franc, că fără limbă de comandă maghiară nu primesc nici o deslegare. În fruntea acestei grupări, alcătuită mai ales din deputați tineri este Ugron Gábor.

A doua grupare e a *elementelor pacifice*, cari află de mulțumitoare propozițiile regești, pentru ca coaliția să primească guvernul.

A treia grupare — cea mai numărăoasă — nu ține de mulțumitoare propozițiile regești, dar totuși sunt de părerea că trebuie neapărat pus capăt actualelor stări anarhice. Deși nu vor sprigini guvernul, care vine pe baza acestor propoziții la putere, nu vor pune însă greutate în calea formării lui.

Tisza despre pace.

În unul din numerii recentți a ziarului «Pol. Ért.» contele Tisza a declarat, că dacă coaliția va ajunge la o învingere cât de mică atunci e legală îndreptățirea ei de a ajunge la putere, el o va primi cu bucurie căci e datorință să o spriginească fiecare om, care poartă grije de interesele comune ale țării.

Măcăul și — pacea.

În Budapesta se tot poate cloci pacea, Măcăul nu vre să știe de ea. Rezistența pasivă decurge tot vicioasă, funcționarii administrativi de neagă ori ce ascultare fișpanului Cseresnyés așa că acesta a recurs acum la mijloacele extreme. A început să suspendeze rând, pe funcționarii renienți. Eri a suspendat pe protopretorul din Mezökovácsháza Kövér Béla și pe cel din Bătania, Petrovits Mihály.

La oraș toate sunt întoarse cu susu 'n jos. Se crede, că zilele acestea va suspenda ministrul de interne autonomia orașului.

Fișpanul din Dobrițin — vindecat.

Se anunță din Bpesta, că fișpanul bătu din Dobrițin, Kovács Gusztáv s'a vindecat și eri s'a prezentat la ministrul de interne Kristóffy, în audiență.

„Revoluția“ română în congregația Timișorii

— Raport special. —

Agitația mizerabilă cu revoluția românească nicăiri poate n'a fost atâțată în mod mai infam ca în învecinatul nostru comitat al Timișorii. Și atâțătorii erau mai ales organele administrației, cari într'o vreme credeai că adevărat căpiaseră. Voiau să înarmeze cu puști pe finanți, pe oficianți dela trenuri, oficii de dare și postă, pătrundeau prin casele Românilor pacinici să le confişte puștile și alte năzdrăvăni peste năzdrăvăni îngrămădiau în zorul lor de a înăbuși și îngenunchia mișcarea constituțională, ce s'a pornit pe urma adunărilor populare între români. Mișcarea aceasta au botezat-o revoluție, ca să aibă cuvânt sbirii a se năpusti asupra poporului și a o înăbuși în germent.

Pentru aceste ticăloșii săvârșite față de români, i-a luat la răfuială pe capii comitatului, vrednicul luptător național, care ducă singur lupta în cuibarul acesta de șoviniști nebleznici, protopopul Buziașului Ioan Pepa în ședința de alaltăeri a congregației. Desigur, căci Români ceilalți, doi protopopi și alții pentru oase de ros sunt instrumente oarbe ale dușmanilor nostri — dl protopop Pepa, provocând furia vitejească — a la Dobrițin — a șoviniștilor, a protestat cu vrednicie împotriva uneltirilor și a spălat cu demnitate onoarea națională întinată de niște nemernici.

Despre decursul acestei părți a ședinței ni-se scrie următoarele:

Dl Ioan Pepa, adresează interpelație fișpanului în chestia, «revoluției românești». Amintește despre faimele de groază ce au

Construirea lui s'a început îndată după încheierea păcii de Vestfalia, sub conducerea primarului Nicolae Tulp, distinsul medic al acelor timpuri; a costat 8 milioane de florini și a fost destinat pentru reședința primăriei. Palatul își are temelia pe 14 mii de piloți și e singura clădire construită din blocuri mari de piatră. Regele Ludovic Bonaparte l'a declarat de reședință regală, cum este și astăzi.

Frumos este și palatul primăriei din Haaga, construit în secolul al XVII într'un stil pitoresc, prevector al stilului național olandez. Interesant e în acel oraș complexul de case numit Binnenhof, în vechime castel, mai târziu reședința locoșitorilor olandezi, ear astăzi locul de întrunire al camerei și a mai multor oficii publice.

În timpul din urmă au fost construite câteva clădiri frumoase și monumentale din cărămidă în stilul renașterii olandeze; astfel e gara, palatul poștelor din Amsterdam și mai cu deosebire marele Rijks Museum.

Sculptura a fost în Olanda puțin cultivată și am amintit deja, că țara are puține statui și monumente.

Nu tot așa ca cu arhitectura și sculptura olandeză stau lucrurile cu pictura. Este un fenomen interesant și unic în istoria dezvoltării culturale a popoarelor, cum un popor atât de realist și practic și econom a putut avea o pictură națională atât de valoroasă încât dacă nu întrece, sigur, că susține rivalitatea cu cele mai artistice națiuni, chiar cu Italia, pământul clasic al tuturor artelor.

Fenomenul este greu de explicat. Negreșit că în prima linie este exemplul dat de vecinii flamanzi, cu cari Olandezii se înrudesesc atât de aproape și cari la finea secolului al XIV și la în-

ceputul celui următor au avut în Brügge deja o școală înfloritoare de pictură, condusă de frații Hubert și Jan von Egek, cari pe lângă că au fost artiști atât de mari încât și astăzi cu evlavie admirăm tablourile lor religioase, mai au și meritul imens, de a fi introdus în pictură facerea culorilor în oleu, prin care au fost înlocuite culorile numite de «tempera» obicinuite până atunci și astfel a putut ajunge tehnica picturală perfecțiunea, pe care o admirăm la uriașii secolilor al XV. și XVI. Vechea școală flamandă mai avea ilustrități ca: Hugo von der Goes, Dierick, Bouts, Hans Memling ș. a., ear în Antwerpen înflorea celebra școală alui Rubens cu toată pleiada marilor săi elevi von Dyck, Iacob Iordaens, David Teniers cel tinăr ș. a. Poate, că și bogăția și bună starea Olandei au fost un motor al avântului uimitor, ce a luat pictura națională. Poate, că pacea și liniștea, de care s'a bucurat sârmana țară după cruda asuprire a Spaniolilor, încă a contribuit la dezvoltarea artei. Sau în sfârșit poate, că s'a afirmat și aici faptul incontestabil, relevat de savantul francez Renan, că omenirea de multe ori este în diferite părți ale pământului predominantă de aceleași idei și imaginațiuni, care ca poporul unei pan-epidemii se revarsă asupra întregii omeniri. În secolul XVI s'a dezvoltat arta și în Italia și pe muntele Athos și la curtea marului mogul, fără ca în toate aceste părți să fi pătruns luminile genurilor lui Dante și Petrarca și fără ca elevi ai școalelor din Perugia sau Florența să se fi abătut pe la Dehli.

Dar ori cum ar fi, necontestat este, că arta olandeză, ori de unde să fi fost introdusă, a devenit pe acest pământ națională în toată puterea cuvântului și dacă o admirăm astăzi, admirăm

geniul și spiritul poporului olandez manifestat în expresia artei.

Pictura olandeză a ajuns abea pe timpul rășboiului cu Spaniolii la o dezvoltare mai însemnată. În acea epocă lungă de grea încercare s'au întărit caracterele, s'au luminat spiritele și activitatea națională a luat avânt pe cele mai diferite terene. Ear după învingerile câștigate, geniul națiunii a ajuns la expansiune și atunci a ajuns bogăția și bunăstarea Olandei culmea, atunci a apărut pe cerul sănii al țării lucefieri artei, atunci a apărut meteorul cu foc orbitor: Rembrandt, — aceea a fost epoca de glorie a picturii olandeze.

În toate epocile însă pictura olandeză prezintă același calități caracteristice, la pictorii cei mici și la cel mai mare de o potrivă.

Cea mai principală însușire a firei poporului olandez, realizmul, îl găsim manifestat și în arta sa picturală. De idealismul înălțător al Italianilor, de concepțiile mari ale cinquecentului, de fantazia deslănțuită a flamandului Rubens, nu găsim urmă în întreaga pictură olandeză. Pictorii olandezi își iau subiectele lor din viața de toate zilele, figurele lor sunt ale celor dintâi trecători pe stradă măcar, frumoși urâți, cum i-a făcut Dumnezeu și la niici o altă națiune nu a avut pictura de genul o dezvoltare atât de mare ca la ei. Scenele cele mai obișnuite, comice și bizare, din viața intimă familiară sau de stradă a celei mai de jos pătură sociale chiar, sunt înfățișate cu predilecțiune în mii și mii de forme de cătră pictorii olandezi.

Pentru aceea portretele joacă rol principal în pictura țării, fie portrete singuraticice, fie grupe de portrete de așa numiților regenți. Ofițerii unui regiment de soldați, sindicii nenumăratelor corporațiuni, ce existau în Olanda, sunt înfățișați în

răspândit zierele despre pretinsa răscoală a poporului român. În interesul reputației poporului român întreabă dacă au conducătorii comitatului știre că s'ar fi plănuțit vre-o răscoală și făcut-au ceva pași pentru împedecarea ei. (Sgomot).

Fișpanul *Molnár Viktor*: Vestile acelea au apărut în toate foile; atâta știm. Despre astfel de mișcări, cari să solicite și alte dispozițiuni, n'avem cunoștință.

Ioan Pepa: Dar pentru aceea a-ți confiscat armele!

O voce: Asta te doare.

Ioan Pepa: Ziarele au ațîțat fără încunjur la răscoală împotriva românilor. (Contraziceri, larmă). De ce nu și-a făcut procurorul datoria? Noi Români avem o mare vină, că românul își iubește cu aceeași ardore neamul și patria, pe cari nici-odată nu le va tăgădui. Pace și dragoste să fie, de aceasta e nevoie. (Sgomot).

Fișpanul *Molnár Viktor*: Dl Pepa, e drept că vestește aici pace, dar după părerea mea cuvântarea lui numai pacea n'o servește.

S'a ridicat apoi *Fülöp Béla*, bancrotatul fost deputat al Lipovei și ripostă pe un ton enfatic protopopului Pepa.

la din nou cuvântul protopopul Pepa, respingând insinuațiile lui *Fülöp*.

— Nu primesc lecții despre patriotism dela nimeni, mai puțin dela dl *Fülöp* — încheie dl Pepa, în larma asurzitoare a corului șovinist.

Din România.

Sărbătorirea d-lui Poni.

Eri a fost sărbătorit în aula universității din Iași dl Petru Poni profesor universitar. Inițiativa acestei sărbări luată de corpul profesoral al ambelor universități, a făcut ca să se asocieze pentru 40 de ani de muncă la sărbătorirea bătrânului și apreciatului profesor universitar pe lângă oamenii de știință din Iași și București, membrii corpului didactic, studențimea, foști elevi ai ilustrului savant precum și nenumărați prieteni și admiratori.

Conform programului stabilit de comitetul organizator al serbării tot ce are capitala Moldovei mai distins s'a grăbit să vină la universitate.

mărimă naturală în cadre lungi și înguste sau figurile întregi sau numai pe jumătate, grupați în jurul unei mese de lucru sau la un banchet, sau înșirați simplu numai unul lângă altul.

Natura este foarte des înfățișată în cele mai admirabile peisaje. O pădure, un râu, un câmp pustiu sau cu câteva colibe pe el, un colț de oraș în nenumărate concepții prezentate în pictură olandeză.

Paul Potter n'a zugrăvit altceva decât numai animale și a ajuns la atâta perfecțiune, încât i-s'a dat numele de Rafael al animalelor. Cel mai celebru tablou al seu este taurul din Maurithuis în Haaga în mărimă naturală și de o plasticitate uimitoare.

Va să zică încă viața reală cu toate manifestațiile ei o găsim înfățișată în pictura Olandezilor.

Foarte rare sunt însă subiectele religioase. Afară de Rembrandt nici un alt artist olandez nu are tablouri religioase. Faptul acesta se poate explica iarăși din spiritul religiei protestante. Protestanții au cu totul alte noțiuni despre creștinism decât ceilalți credincioși; ei nu mai văd scenele biblice prin prisma tradițiilor acomodate ale bisericii; la ei creștinismul nu îl mai explică sfinți părinți, ci poporul — zice Edgard Quinet. Și chiar acei artiști protestanți cari au înfățișat în lucrările lor subiecte religioase, au concepțiuni cu totul particulare.

Pe când la pictorii italieni, spanioli, francezi fecioara Maria d. ex. este înfățișată ca supremul ideal de frumseță, castitate, sfințenie și de toate virtuțile omenești și supraomenești, Hans Holbeim, Albrecht Dürer și mai ales olandezul Rem-

brandt ne înfățișează pe sfta Maria ca pe o femeie, poate cu mari și multe virtuți omenești, dar nici tinără, nici frumoasă și care de multe-ori nu se prea deosebește de miile de mame cu copilașii în brațe, cum le întâlnim în viața noastră pământească. Se înțelege, că subiecte astfel înțelese, nu au putut să aibă mare atracțiune pentru artiștii olandezi.

Curios și greu de explicat este faptul, că pictorii olandezi au fost toți mari colorști și neîntrecuți mănuitori ai luminei. Le-a fost ușor pictorilor italieni, în special lui Giorgione, Tizian și celorlalți venezieni, să viseze de colori strălucitoare într-o țară vecinic scaldată în belsugul razelor unui soare învăpăiat, unde cerul e totdeauna albastru, iar marea totdeauna vânătă și totul apare în cele mai vii și splendide colori. Dar într-o țară nordică cu cer de plumb, cu atmosfera de cele mai multe-ori fumurie sau chiar încărcată de ceață, în apa mării tulbure, verzie și urâtă să fii meșter al culorilor și luminei este lucru curios și admirabil.

(Stârșitul va urma.)

brandt ne înfățișează pe sfta Maria ca pe o femeie, poate cu mari și multe virtuți omenești, dar nici tinără, nici frumoasă și care de multe-ori nu se prea deosebește de miile de mame cu copilașii în brațe, cum le întâlnim în viața noastră pământească. Se înțelege, că subiecte astfel înțelese, nu au putut să aibă mare atracțiune pentru artiștii olandezi.

Curios și greu de explicat este faptul, că pictorii olandezi au fost toți mari colorști și neîntrecuți mănuitori ai luminei. Le-a fost ușor pictorilor italieni, în special lui Giorgione, Tizian și celorlalți venezieni, să viseze de colori strălucitoare într-o țară vecinic scaldată în belsugul razelor unui soare învăpăiat, unde cerul e totdeauna albastru, iar marea totdeauna vânătă și totul apare în cele mai vii și splendide colori. Dar într-o țară nordică cu cer de plumb, cu atmosfera de cele mai multe-ori fumurie sau chiar încărcată de ceață, în apa mării tulbure, verzie și urâtă să fii meșter al culorilor și luminei este lucru curios și admirabil.

Urmează apoi cuvântările în exacta ordine fixată prin program.

D. Dim. Sturdza, delegatul Academiei Române, arată situația superioară ce ocupă sărbătoritul Poni pe ogorul științei românești.

Vorbește apoi dl Dr. Hurmuzescu, secretarul ministerului cultelor, care, în numele ministrului, laudă calitățile sărbătoritului.

Profesorul Pangrați, decanul facultății de științe din Capitală, arată apropiata înrudire între Universitățile din București și Iași, vorbește despre meritele lui Poni, dându-l ca pildă generațiilor actuale.

Vorbește apoi dl Dr. Istrati, delegatul societății pentru răspândirea științelor, care arată că Poni, prin munca și cultura sa a contribuit la progresul României.

Dsa predă savantului sărbătorit o diplomă prin care e numit președinte de onoare pe viață al soc. pentru răspândirea științelor.

Dsa mai predă de asemenea o diplomă de onoare facultății de științe din Iași.

Jubilatul vădit emoționat răspunde tuturor, exprimându-și marea mulțumire pentru manifestația de azi spunând că serbarea sa resfringe asupra predecesorilor cât și colaboratorilor săi în domeniul științei și mulțumind apoi pentru fondul creat sub denumirea «Poni» și declară că el va servi la ajutorarea studenților merițoși și săraci.

Serbarea s'a sfârșit în ovații unanime pentru dl Poni.

Seara la 7 și jumătate a avut loc banchetul la otel Traian în onoarea distinsului om de știință.

Telegrame.

Regele Angliei grav bolnav. Londra 31 Ian. Boala învechită a regelui Eduard, asthma,

s'a agravat. Un consiliu de specialiști a fost ieri la palat, cari i-au recomandat regelui se renunțe la fumat. Regele afirmativ se împotrivesc. Starea regelui se consideră de gravă.

Atentat de bombă. *Tiplis*. 30 Ianuarie. În contra generalului Griasznov s'a făcut atentat cu bombă care l'a și omorât. Atentatorul a scăpat.

Moartea regelui Danemarcei. *Kopenhagen*, 13 Ianuarie. Vestea primă a morții regelui a primit-o parlamentul, care era tocmai în ședință, la orele 3.55 minute. Ședința imediat s'a ridicat. Surprinderea generală a fost cu atât mai mare, că în vremea din urmă, sănătatea regelui nu lăsă nimic de dorit. Pe străzi staționează mulțime mare. Toate teatrele și localitățile de petreceri sunt închise. Pe toate edificiile s'au arborat drapele negre.

La înmormântare va lua parte și împăratul Wilhelm.

Manifestațiuni pentru înfrățirea maghiară-sârbă în Budapesta. 31 Ianuar. Studenții universitari au convocat pe eri seara o adunare, având între punctele dela ordinea zilei și înfrățirea maghiară sârbă. Prim-căpitanul Rudnay, a încuviințat adunarea numai cu eschiderea punctului din urmă, pe motivul că acesta e de natură de politică externă și că Monarchia e în războiu vamal cu Serbia. Studenții la aceasta au hotărât să unțină sfat cu ordine de zi mutilată.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 31 Ianuarie 1905.

Stat nou jidovesc în Europa.

Jidovii din Anglia agită ideea înființării unui stat jidovesc în Europa. Nu stat teritorial, ci numai stat național fără teritoriu.

Rabinerul B. I. Belisha din Manchester (Anglia) face adecă propunerea, ca jidovii tuturor statelor să se organizeze în cadrele unei constituțiuni naționale, cu guvern central și cu parlament.

Sediul parlamentar ar fi orașul Frankfurt în Germania. Guvernul jidovesc s'ar compune din 15 miniștri, în frunte cu un președinte. Plata acestora ar fi în total numai 37.50 coroane pe an. Parlamentul jidovesc ar avea 500 de deputați și întreținerea lui ar costă anual 3.225.000 cor. Alegător ar fi fiecare jidov, care plătește o dare națională de cel puțin 50 fileri pe an, iar națiunea jidovească întregă ar avea vre-o 10 milioane de cetățeni.

Scopul acestei constituiri naționale a jidovilor ar fi apărarea intereselor de rasă a poporului jidovesc.

Ideea aceasta este primită cu mare însuflețire din partea jidovimeii. Dată fiind influința colosală, ce o are jidovimea asupra guvernelor tuturor statelor din lumea civilizată, ba chiar și asupra monarhiilor și luând în considerare puterea cea mare a banului, nu încape, îndoială, că ideea parlamentului jidovesc nu este utopie, ci se poate ușor realiza.

Jidovii tuturor statelor măgulesc pretutindenea curente care dominează politica diriguitoare în fiecare stat și astfel au ajuns, ca orbind lumea asupra adevăratelor lor tendențe, să-și creeze pretutindeni situațiuni privilegiate.

Vedem spre pildă, că jidovilor le este iertat să formeze o societate internațională, alianța izraelită, care se amestecă în afa-

Kohn sosește acasă din călătorie, când tatăl său îl întâmpină; Frumos lucru am auzit. În Neutra ai căpătat două pămli. — Kohn îi răspunse: D'apoi Neutra nu-i oraș?

H A Z.

— Nu, te mustră conștiința, că din prăgituri și poame așa multe ai mâncat?

— Nu mă mustră numai stomachul!

cerile de rassă a cetățenilor israeliți din toate statele. Și în contra acestui fapt nici un guvern nu și-a ridicat până acum cuvântul.

Că ce va să zică însă alianța izraelită va eși imediat la iveală, dacă ne închipuim faptul, că spre pildă popoarele de lege răsăriteană ar forma o societate internațională cu scopul de a-și ajutură pe coreligionarii lor și ar adună din contribuiri și repartiții anuale, fonduri pentru spriginirea școalelor și bisericilor sărace răsăritene.

Guvernul ungar prin lege regnicolară a interzis coreligionarilor noștri din alte state, ca să ne ajutore școalele noastre confesionale cu ajutoare bănești. Jidovilor însă le este permis în fața lumii a forma *alianța izraelită*. Și să nu se atingă cineva de această alianță, căci atunci întreaga presă a Europei și mai cu seamă presa țării ungu-rești te dă gata în 24 de ceasuri.

Format odată parlamentul jidovesc și guvernul central jidovesc în Frankfurt vom ajunge acolo, că politica lumii întregi se va direge prin guvernul central jidovesc. Căci în mâinile acestuia vor fi finanțele tuturor țărilor și astfel ori care stat, care nu voește să ajungă la derută materială, va trebui să se conformeze ordinelor primite dela *președintele izraelit* din Frankfurt.

Astfel se va întrupă cuvântul despre o turmă și un păstor. Turma vor fi popoarele neizraelitene ale lumii și păstorul cu toiagul cârmuirii în mână va fi poporul ales al lui Iehovai.

Parlament jidovesc, vină împărăția ta!

— **Primatele bolnav.** Primatele Vaszary, pe zi ce merge e tot mai rău bolnav. Ieri noapte n'a dormit de fel și înfierbințelile i-au fost mai mari ca până atunci. Mulți se interează despre soarta capului bisericii rom. cat. din Ungaria. Mulți îl cercetează. Așa ieri l-a cercetat, contele Carol Csáky episcop, contele Apponyi, contele Iuliu Széchenyi și Iuliu Lévy, contele Tisza, secretarul de stat Popovici, și alți numeroși bărbați din clerul rom-catolic.

— **Aviz literar.** Viața literară aduce știrea, că dl Tit Maiorescu, care de mai mult timp a părăsit ocupațiile literare, se va reîntoarce la vechea-i ocupație, și înfrarea și-o va face cu un articol asupra poeziilor dlui O. Goga, în numărul din Martie curent al «Convorbirilor literare». O veste aceasta, care va umplea de bucurie pe toți cărturarii noștri.

— **Broșura Zeysig cu debit postal.** Broșura Zeysig, despre care s'a vorbit foarte mult, și care a făcut mare senzație, azi la îndrumarea ministrului de comerț a primit dreptul de a fi răspândită și astfel dându-i-se debitul postal va ajunge ușor în mâinile și acelor patrioți, cari până acum au dorit-o dar n'au putut-o avea pe masa lor.

— **Posturi de notari în com. Caraș-Severin.** S'a excris concurs pentru împlinirea posturilor de notari cercuali în comunele Remetelunca, Balint și Rusca-m. Cercurile sunt curat românești. Terminele de concurs sunt: 1) pentru Remetelunca 31 Ianuarie n., petițiile provăzute cu documentele necesare trebuiesc prezentate fibirăului Podhrádsky din Balint; 2) pentru Balint 31 Ianuarie n., petițiile și documentele trebuiesc adresate fibirăului Podhrádsky; 3) pentru Rusca m. 10 Februarie n., petițiile și documentele trebuiesc prezentate fibirăului Dr. Falajdy din Caransebeș. Venitele sunt în fiecare cerc mai mari decât 3000 coroane.

— **Cântă oare emigranții?** Cetim în «Népszava»: Sărac, zdrențuit și flămând emigrant maghiar, tu nici atunci nu ești lăsat în pace când cu un codru uscat de pâine în traistă și cu bățul pribegiei în mână, te urci pe cuverta vaporului Caronia, să încerci, în America, ceca-ce n'ai găsit aici, puțința traiului. Iată, și 'n clipa plecării trebuie să vezi figura șubredă a contelui Apponyi,

intruparea acelei politici de magnați, care și-a zmulș pânea de toate zilele și puțința de viață. Atunci, când naia se desprinde de fărâ, când te desparți de pământul țării și plutind pe valurile nesigure ale mării, minciuna își ia astfel rămas bun dela tine, că te pune să cânti «Kossuth nóta». Firește, tu d'aceea emigrezi, fiindcă guvernul nu și-a știut câștiga încrederea. Ai rămânea bucuros acasă, dar și tu nu-ți place guvernul. Și-au mâncat pâinea lacheii din Burg, și-a bătut la dobă casa Camarilla și tu trebuie să demonstrezi împotriva dinastiei, pe valurile Adriaticei, pe bordul Caroniei, trebuie să-i tragi un imn, acelei glorioase politici 48-iste, care și-ar fi umplut traista goală cu limbă de comandă maghiară, cu ciucuri de tricolor. O, nababii coaliției și-ar fi dat patrie, trebuia numai să muncești pentru 30 de cruceți la zi. Mori de foame, rămânând aici, trebuie să iai lumea în cap, în căutarea după pâine, și nu d'aceea se frământă durerea 'n tine, că asta e așa precum e, ci pentrucă trebuie să-i părăsești pe Apponyiști. Ce-ai putea deci cânta alta decât «Kossuth nóta».

«Pesti Hirlap» de azi, descrie, ce scenă înălțătoare a fost plecarea vaporului Caronia. Pe cuvertă erau o mie de maghiari, ca să nici nu se oprească cu dânșii până 'n America. A sunat, vaporul, și-a deschis ventrelele, valurile clocoțiau, și emigranții croați au început o rugăciune, în vreme ce maghiarii cântau veseli «Kossuth nóta» ca și cum ar fi mers la vre-o alegere de ablegați în America, și ei n'ar fi niște desmoșteniți, cu inima frântă, ci alegători veseli, corteși însuflețiți.

N'am fost acolo la plecarea vaporului Caronia, dar nu credem, că emigranților maghiari le-ar fi venit pofta de «Kossuth nóta». Fie, când omul se îndesuește acolo pe cuvertă, și stă 'n fața necunoscutului spre care a plecat și de unde rare ori este reîntoarce și cel mai mic gând trebuie să-i fie mai mare, decât să-i vină 'n minte cântece patriotice. Ii înecă glasul ceva durere necunoscută. A se ruga, a plânge, a înjura, poate, dar cânta, cu greu. Și apoi, de ce ar cânta tocmai «Kossuth nóta»? Lor nu le mai trimite Kossuth nici o veste. Ce veste le-ar trimite? Veniți înapoi, am primit guvernul? Reîntoarceți-vă, am dezarmat? Pe lângă accentele lui «Kossuth nóta» pot muri de foame și patria puțin folos ar avea, din faptul că pe fiii ei murii de foame, îi poate astruca cu alintătoarele accente a cântecului lui Kossuth.

Ce le pasă acestor nefericiți, că Kossuth când va trimite veste în numele comitetului dirigent. Nu le-a trimis veste să emigreze în America și totuși se duc, pentrucă trebuie să plece. Contele Zichy Jenő, poate cânta pe nisipul ferbinte din Africa, «Kossuth nóta», banii prafului de pușcă pentru vânătoarea de lei îi va asuda pământul sfânt al țării. Dar aceia, cari cu stomacul cărând, cu hăi de cerșitor, și cu traistă goală plutesc spre patrie necunoscute, aceia nu cântă, pentrucă știu, că unde dânșii se duc, acolo oamenii nu trăesc din patriotism. Kossuth nóta nu le-a dat nici acasă pâine. Cum doamne, ce le va da în America?

— **Necrolog.** Primum cu o dureroasă surprindere următorul anunț funebrel:

Subscriși cu inimă frântă de durere anunțăm, că bunul nostru soț, părinte și ginere *Toma F. Haneșiu*, secretar și șef contabil al Institutului de credit și economii «Făgetana» astăzi la orele 6 dimineața, după un morb grav și îndelungat, a decedat în Domnul, în etate de 53 ani. Rămășițele pământeste ale defunctului se vor așeza spre vecinică odihnă, Marți în 30 Ianuarie a. e. la 3 ore d. a. în cimiterul gr-or. din Făget. Făget, 29 Ianuarie n. 1906. Fie-i țărâna ușoară și memoria eternă. *Hermina Haneșiu*, nasc. *Schelegian* soție. *Brutus*, *Hortenzia*, *Tiberiu* ca copii. *Văd. Helena Schelegian* ca soacră.

Omor în Ususău. Ni-se comunică din Lipova: Era mare tarăboiu Duminecă în crâșma mare din Ususău, unde flăcăii din sat își petreceau lumea albă. În focul veseliei, *Costa Avramescu* și *Antonie David* au iabărât cu cuțite asupra lui *Iosif Balanescu*, și l'au rănit rău. Amândoi au fost arestați de jandarmi.

— **Către muncitori!** Organul socialist «Népszava» în fruntea numărului său de azi face următorul apel: Muncitori! Șefii coaliției uneltesc ca să facă pact. Se pregătesc să tradeze «națiunea» pentru a putea înmormânta drepturile poporului! Sus, cu toții!

Fasiunile asupra datoriiilor întabulate pe case ori moșii. Cei ce plătesc interese pentru datorii, sau rente întabulate pe case și pământuri, dobândesc un scăzământ al dării suplimentare, adecă al aruncului după darea de casă și pământ dacă fac în timpul prescriș de lege fasiunile lor asupra acestor datorii întabulate. Fasiunile se pot face până la 31 Ianuarie st. n. 1906 pe blanchete, ce se capătă la toate primăriile (antistiile) comunale și se pot preda în decursul oarelor de oficiu provăzute cu datele și cu subscrierea necesară. La caz de boală sau ivindu-se altă piedecă, din pricina căreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împedecat îi stă în drept a face cerere de justificare, arătând cauzele, pentru cari a fost împedecat și înaintând fasiunea datoriiilor sale pe imobile până la 15 Februarie n. c. tot la primăriile comunale și la perceptoratele orașenești. *Cel ce n'a înaintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n. sau n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n. 1906, pierde avantajul*... dă legea pe acest an, adecă nu i-se mai scade nimic din aruncul după casă și pământ.

Atac contra unui minist danez. Un agent cu numele Böje, care pentru spargere a foș judecat și care cu toate acestea spăra și n'avea vinovat, a fost primit în audiență de către Avram ministrul de justiție. Böje a scos revolverul amenințând cu el pe ministru. Acestuia i-a succes însă să-l ia din mână lui Böje, care a fost apoi deținut.

— **Răscoala soldaților francezi.** În apropierea lui Toulon, în Missiessy, compania a opta de pedestrași s-a iscat răscoală. O grupă de inși cari erau închiși, a înjurat pe mai marele lor, fiindcă i-a făcut atenți la purtarea lor. Atunci el a fost nevoit să spargă ușa și să ducă pe răsculați legați în altă temniță. În legătură cu aceasta sosește vestea că agitația militară din Francia, ia valuri tot mai mari. În Lyon s'au pus afișuri de agitație. Poliția a deținut doi oameni, cari se pregăteau, să pună afare afișuri.

— **Primăvară în părțile nordice.** Din Besztercebánya ni-se scrie: Timpul în zilele din urmă foarte s'a schimbat. Zăpada se topește de pe munți și locuitorii deja pregătesc excursii printre munți.

— **Vértessy — inspector în Pesta.** Dl. Iuliu Vértessy, fost inspector școlar în comitatul Sibiu și scriitor de versuri, este încredințat cu înlocuirea inspectorului regesc școlar din Capitală.

— **Concert monstru la expoziția națională.** Cetim în «Viața Literară»: A avut o idee fericită dl Kiriac, popularul nostru măestru de cor, când a propus dlui ministru al cultelor să înlesnească aranjarea unui concert monstru la expoziția națională din vara viitoare. Auzim acum că propunerea dlui Kiriac a fost primită și că dsa a fost însărcinat a lua măsurile de lipsă. Dl Kiriac a și trimis o adresă tuturor corurilor române din Ungaria, Transilvania și Bucovina, invitându-le să ia parte la acest concert. Vor mai colabora la aceeași serbare artistică corurile din țeară ale tuturor societăților române și germane, precum și un cor din vre-o patru sute de învățatori și instituitori.

— **Fierele selbatice.** În timp de iarnă nu odată ni se întâmplă, că trăind aproape de munte se aveau oaspeți nechemaji. Mai ales lupii vin dela munte să-și câștige ceva de hrană. În apropierea Brașovului s-a întâmplat, că fierele selbatice au atacat chiar un tren sărind să sfășie pe cei din locomotivă. Nu s-a întâmplat însă nici o primejdie.

— **Viața unui milionar.** În Csicago a murit zilele trecute un milionar cu numele Marsche Field. E unul dintre oamenii pe care-l putem aduce de pildă pentru a arată, că la ce poate ajunge un om muncitor.

În America nu rareori să întâmplă, că azi cineva e milionar, mâine calic. La un atare om însă nu-și nășine, se lucre și ca din nou să-și facă agoni-seală.

Marsche Field în anul trecut a avut o avere de patru milioane. Nu se știe însă cât prețuește în-treaga lui avere. Plătește o dare de trei milioane. El a fost un simplu muncitor, și încetul punând la o parte ce a agonisit, cu vremea a ajuns la aceasta avere. La început are numai un dughean neînsemnat în o stradă laterală, în care vindea haine de tot felul. A avut isbândă mare, când a isbucnit focul din Csicago.

Pentru acest oraș a lăsat o avere de patru milioane și alte scumpătăți, cari vor fi puse în muzeu. Muzeul va purta numele lui.

— **Epoca secerișului în diferite părți ale globului.** E foarte interesant a se cunoaște epocile la care se face secerișul grâului în diferite părți ale globului. Din cele ce publicăm mai la vale se va vedea că nu este lună, în care sa nu se seceră undeva.

Astfel în luna Ianuarie, când uneori la noi sunt gerurile cele aspre, locuitorii din Noua Ze-landa și din Chili sunt în plină activitate, grâul fiind copt și trebuind a fi secerat.

Egiptul de Jos și India seceră în Februarie, și în Africa de Sud și în Australia de Sud și în Suedia și în Japonia și în Siam și în Indonezia și în Filipine și în Australia de Nord și în America de Nord și în America de Sud și în Africa de Nord și în Africa de Sud și în Asia-Mică, Mexico și Cuba.

În Iunie și în Iulie țările temperate ca: România, Statele meridionale ale Americii de Nord, Bulgaria provinciile dela Sudul Rusiei, Austro-Ungaria, Germania Elveția, și părțile de Sud ale Eng-letei.

În August se seceră în Rusia Centrală, în Danemarca, Polonia, Belgia, Olanda, părțile de jos din statul Canada, Statele septentrionale ale Americii de Nord.

Septembrie și Octombrie părțile septentrionale ale Europei și în special Scoția, Suedia, Norve-gia și provinciile de Nord ale imperiului rusesc. Statele care compun Africa de Sud și o parte din Argentina își fac secerișul în Noembrie iar în Decembrie se continuă în părțile mai Nordice ale Argentinei Britania și în Austria.

Aceste date sunt importante pentru mișcarea comercială din lumea întreagă și pentru aceea bi-rourile internaționale din diferite state sunt ținu-te la curent de cantitățile produse în toate părțile.

— **Căsătorii arși.** În Turda s'a întâmplat o mare nenorocire. Ștefan Kövesdi și soția s'au pre-gătît să meargă la târg să vândă. În ajutor au che-mat și pe vecina lor, soția lui Iosif Béres. Ea s'a și dus dar fiind beată a căzut pe lampă, care s'a aprins aruncând flăcări pe hainele de pat a so-ției lui Kövesdi, care se culcase. Aceasta și bărbatul, care i-a sărit în ajutor intru atât s'au rănit încât nu este nici nădejde să scape cu viața.

— **Dragoste și cațiune.** Din Chichinda-mare ne sosește următoarea tragedie înspăimân-tătoare:

Maria, fica avocatului Teodor Grubitsa era îndrăgostită cu Vetter, locotenent de honvezi din Seghedin. Tinerii îndrăgostiți n'au nădăduit nici-odată să fie unul altuia căci săraci fiind, nu era de unde pune cațiune. De câteva zile locotenentul a fost în vizite la mireasă și acum ar fi trebuit să se reîntoarcă. Ora despărțirii i-a foarte în-tristat, s'au hotărât deci, că mai bucuros să se omoare. Vetter a înduplicat pe față, ca azi în zori de zi să-l căute în hotelul, unde era încuierat. Acolo și-a îndreptat pistolul spre față, apoi con-tra sa. Vetter a murit de loc, mireasa încă mai trăește, dar nu-i nădejde de scăpare.

— **Insomnia eschisă,** dacă veți purta cru-cea dublă-magnetică, inventată de dl Müller Al-bert (Budapesta, V. Vadász, u. 42/K) după cum aduce dovadă strălucită și următoarea epistolă: Preacinstiate dle Müller! Scurt timp înaintea de această am comandat dela dta o cruce electro-magnetică S. B. Nr. 86,966 pentru cumnatul meu, asupra căruia a avut o astfel de influință în cât după întrebuintarea ei numai de câteva zile bolnavul s'a simțit mult mai ușurat, respirațiunea i-s'a îmbunătățit, ear' insomnia i-a trecut cu totul. Văzând influența binefăcătoare a crucei d-tale, te rog a trimite atât pentru mine, cât și pentru so-ția mea câte o astfel de cruce: Ruderfalva. Cu distincția stimă Schrei Matyás.

— **Dacă vrei să scapi de boala de închieta-re reumă, dureri de dinți și de cap, precum și de răcelile ivite prin nebagare de samă, să folosește spre acest scop Universal Fluid** (spirt-mentholi aromat-comp) unul dintre cele mai potrivite dedi-camente bune spre frecare și unguent, ce folosește mai mult, care e făcut din plante bine miro-sitoare și e un medicament plăcut și astâmpărător. Universal Fluidul are o influință bună și la mor-burile vechi precum și la cele nouă și acolo unde s'a folosit și alte fluide, acesta este neîntrecut.

Prețul unei sticle cu o carte de îndrumare cu tot face 1 cor. 50 bani. Trimis prin postă 2 cor., la comandarea alor 3 sticle, să trimitte fără cheltu-ială. Skribanek Kálmán, farmacist la Crucea ro-șie, Timișoara, Hunyadi-tér 27.

— **S-a deschis prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann** Arad, Piața Tökölly în colțul străzii Lázár Vilmos. Un izvor bun de cumpă-rare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu deosebită stimă: **Baumann Rudolf.**

CONCERTA, PETREGERI.

Teatru românesc în Timișoara. Aflăm cu plăcere, că inteligența română din Timi-șoara va da o reprezentanțiune teatrală în 14 Februarie a. c. în reduta mare a otelu-lui «Principele de coroană» de acolo și anume: «Trei pălării de dame» localizată de dl Emil D. Fagure din București. Atât ro-lurile de dame cât și cele de domni sunt depuse în mâni bune, căci se va da publi-cului nostru ocaziunea de a se delecta în prestațiunile artistice ale doamnelor Lucia A. Cosma, Alexandrina G. Adam, Silvia R. Cărăbașiu, Victoria L. Magdu și al unor domnișoare dragălașe, ai căror nume nu ni-a succes încă să le știm, apoi ale domni-lor Zaharie Bârsan, bine cunoscutul artist al teatrului național din București, Dr. George Adam, Dr. Cornel Crăciunescu și Liviu Magdu.

Acum când arta teatrală română a înce-put să-și desfășure aripile în mai multe centre mai însemnate românești, avem drept cuvânt să ne bucurăm, că și inteligența ro-mână din Timișoara își reclamă locul cu-venit în șirul factorilor culturali și nu ne îndoim, că reprezentațiunea proiectată va avea rezultatul dorit de toți oamenii de bine. Dl Zaharie Bârsan vine anume pentru acest scop dela București la Timișoara, iar ter-minul fixat ni-se pare potrivit și din cuuza că «Timișiana» în ziua aceea își va ținea adunarea generală, prin urmare o parte a publicului nostru va fi în situația binenimerită de a împreuna «utile dulci». Sperăm, că nu peste mult vom putea publica amănunte.

Concertul Kneisei.

Duminecă după amiază s'a ținut al doilea con-cert Kneisel, în sala mare a hotelului «Crucea albă» din Arad.

Deși artistul e cunoscut în părțile noastre și deși întreagă presa locală (după o campanie prea-labilă urâtă a unui confrate maghiar local) numai elogi și laude a adus artistului după primul său concert, ținut înainte cu o săptămână, publicul adunat să audă pe artistul fost profesor al lui Kubelic, a fost de data aceasta într'un număr foarte mic.

Nu ne împoartă motivele, pentru cari publicul străin din orașul nostru nu a grăbit -- cu es-cepția unor iubitori de artă -- să asculte pe marele maestru de violină, căci în această rubrică nu facem politică. Trebuie însă să remarcăm un simptom caracteristic pentru publicul nostru, în legătură cu acest incident și anume: Artist ro-mân, cum este și Kneisel (român după mamă, născut și trăit în România) -- esceptând apari-țiunile de vântură țara, de cari nu poate fi vorba

aci -- numai așa poate să ajungă la succesul material minimal, dacă în legătură cu prestațiunile sale se aranjează petrecere cu dans. Atunci nă-pădește românismul Aradului.

Este o dovadă aceasta, că suntem atât de de-partate de maturitatea recerută pentru a avea emoții superioare estetice.

Ceea ce remarcând, este departe de noi de a trage la îndoială părțile folositoare și prielnice pentru viața noastră socială a intrunirilor și -- în salele de dans. Dar credem a nu greși, când atragem atențiunea publicului nostru și asupra momentului artistic, care bine ar fi să înceapă să-și ocupe și el locul în viața noastră culturală.

Căci în adevăr așa momente de dulci emoții, cum îți pricinuește arta pură, atâta vibrație senină și armonică în suflet, cum deșteaptă arcușul ma-estrului Kneisel, este un rar moment în viața sufletului omenesc.

Vibră puterea torrențială de simțiri în concertul de Mendelsohn; Bethoven cel solemn, e redat în plenitudinea concepției sale artistice, Romance G-dur; apoi neîntrecutul Paganini (concert D-dur) reinviă în simțirea turnată în tonuri, de maestrul incomparabil în tehnică A. Kneisel.

La un nivel artistic desăvârșit a fost dna laques Faix, cu prestațiunile sale la pian, din Chopin și Liszt.

Nu a lipsit nici doina Ciobanului, cântată de maestrul artist, cu admirabile variațiuni.

Ovațiuni și nesfârșite aplauze au răsplătit pentru prestațiunile sale pe maestrul artist, care străbate și a străbătut lumea întreagă, urmărit de admi-rația celor ce l-au auzit scoțând melodia din lemnul uscat, -- pentru gloria țării și cinstea artistului român. Orfeu.

Concert în Sibiiu.

Vinerea trecută s'a dat un concert în Sibiiu, despre care «Telegraful român» raportează urmă-toarele:

Publicul iubitor de artă curată a avut o rară sărbătoare artistică, cum n'a mai avut dela trece-rea mai pe urmă prin Sibiiu a baritonului Popo-viciu. Dl N. Corfescu, primul bariton dramatic dela opera din București, cu o faimă trimbițată de atâteaori, a dat un mare și splendid concert în sala dela «Gesellschaftshaus», cu concursul de canto al d-nei V. Triteanu și de pian al d-nei M. Dr. Brote.

Dl Corfescu a pășit pe scenă cu o dureroasă melodie din Schubert: «Du bist die Ruh», cân-tată cu multă simțire. Din capul locului i-s'au vădit însemnatele-i calități: neobicinuita exten-siune a vocii, siguranța și puterea ei, școală multă și interpretare fără greș. În deplină posesiune a acestor calități a executat toate piezele străine, între cari cu dramatismul din «Erlkönig» și-a ajuns culmea, iar în fragmentul de operă comică a lui Rossini. «Bărbierul din Sevilla» ne-a dat și un joc de scenă să ne crească simpatia pentru acest artist puternic, până ce prin «Visul lui Ma-nole», de dl I. Murășan ni-s'a legat de suflet cu tot dinadinsul. Nuansarea a fost perfectă în acea-stă baladă cuceritoare. Dar -- cu mare părere de rău nu se poate scrie cu aceleași laude și despre cele două doine: a ciobanului (I. Murășan) și mai ales Mugur-mugurel (G. Dima). Acestea n'au mai fost cântate de Corfescu al nostru, ci de cineva care nu s'a pătruns de tainele și frumsețile cân-tecilor noastre, cum a fost de altfel și acel cân-tec popular, cu care artistul a răspuns aplauzeilor frenetice ale publicului.

Doina noastră cu durerea ei, care isbucnește une-ori în țipete scurte, cu liniștite înfloriri de trăgâneala caracteristică, cu jeluirea cutremurătoare după norocul pierdut, ni-a cântat-o d-na Veturia Triteanu:

De-ar fi trăsnit Dumnezeu...

Vocea d-sale de sopran dulce fără artificii, soră par'că cu lincăiul molativ al apelor de șes se ridică în note tremurătoare, se revarsă apoi mai puternică într'o pornire sentimentală și coboară potolită, ca să treacă cu atâta natural la învioră-torul: «Vai bădișo dragi ne-avem!... D-sa a dat dovadă și de măestrie aleasă în duetul din opera «Hamlet», a cărui frumseță va fermeca multă vreme pe cei-ce au avut norocul să-l audă.

D-na Triteanu a fost răsplătită cu vii aplauze prelungite și cu strigăte de «Să trăiască».

Iar peste melodiile acestor doi cântăreți picu-rau -- liniștite s'au înfiorate -- notele de sub degetele vrăjite ale d-nei M. Dr. Brote, a cărei

artă și îndemănare au fost recunoscute cu drept de mai înainte.

Publicul a fost ales și — să zicem — și numărös.

Riporter.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut «*Păstorul sufletesc*» nr. 2. (Simlăul-Silvaniei). Sumarul: Dumineca Vameșului, de Vasiliu Pop, preot; Dumineca fiului rățacit de Tit Bud, vicar; Trei Ierarchi de Avram Dragoș, preot; Intimpinarea Domnului de Dr. Victor Bojor, prof.; Dumineca lăsatului de carne de A. Barboloviciu, vicar; Dumineca lăsatului de brânză de Ioan Gent, protopop; Vorbire la cununie de Laurențiu Sima, preot; S. Sacramânt a Eucharistiei, (urmare), de A. Vicaș, protopop; Oratoria sacră, (urmare), de Arion M. Popa, protopop; Cronica, Știri personale, Posta redacțiunii, Publicațiuni.

A apărut: «*Năvăliri barbare*» de Lucian Bolcaș, și se află de vânzare la autorul, Budapesta VII., Izabela tér 3.

Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 filerî, plus porto 10 filerî) la administrația ziarului «*Tribuna*» interesantul studiu:

„Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Einem Patrioten“.

Broșura aceasta scrisă nemțește este menită și în cercurile înalte politice din Austria ca străinătate să facă cunoscuți pe Români.

Economie.

Arad, 31 Ian.

Războiul vamal dintre Austro-Ungaria și Serbia.

Voința Națională scrie la loc de frunte următorul remarcabil articol în chestiunea războiului vamal dintre Austro-Ungaria și Serbia:

Nu numai de data aceasta a încercat Serbia să rupă legăturile ce o țin lipită și atârnată de Austro-Ungaria; dar neînțelegerea în cari trăia cu Bulgaria, i-a fost totdeauna piedecă. De asemenea lipsa unei comunicații sigure cu Marea Egee, la Salonic, a fost piedecă mare la emanciparea Serbiei. Oamenii politici sârbi și-au dat seamă și de nevoia de-a avea o legătură statornică peste Dunărea, printr'un pod, cu România — dovadă convenția privitoare la podul dintre Cladova și Turnul-Severin, care ar pune la îndemână mărfurilor sârbești căile noastre ferate și Constanța, chiar și iarna, dupăcum Dunărea le pune la îndemână, vara, drumul spre Marea liberă, care leagă toate țările.

Mai știm cât s'au zbatut Sârbii și cât au stărui pentru cale ferată care să lege Nișul cu un port al Mării Adriatice și ce împotrivire a făcut tocmai Austro-Ungaria acestei linii.

Iată însă cum din prisosința inimei grăiește gura lui «Pester Lloyd», — de altfel tot așa scriu toate ziarele Austro-Ungare, — zugrăvind starea Serbiei.

«Poziția geografică a Serbiei pricinuește atârănarea neapărată a ei de Austro-Ungaria; căci Serbia, dacă ar căuta să se despăgubească în Bulgaria, ar avea a cădea în atârănare politică de aceasta. Turcia nu poate fi piața de desfacere, căci starea lucrurilor de acolo e prea nesigură. Nici măcar tranzitul prin Turcia nu poate fi ținut în seamă cu tot dinadinsul. Cât e vorba de România, apoi ea e bogată tocmai în acele produse, din cari are și Serbia în belșug. Pe urmă podul peste Dunărea nu e făcut încă. Mai sunt între Serbia și România Porțile-de-fier. Remâne deci numai alipirea economică a Serbiei de Austro-Ungaria și aceasta are temelii și istorice și până acuma a adus dezvoltare folositoare pentru Serbia».

Firește că vorbele acestea le pune corespondentul lui «Pester Lloyd» în gura unui «om politic sârb, care a fost de multe ori ministru» și, pe cât se vede, e «progresist austrofil», dacă interviul nu e tot așa de autentic ca și la mai multe de la «Adevărul».

În adevăr însă astăzi nu mai stau lucrurile așa

de rău pentru Serbia, cum vor să le zugrăvească ziarele austro-ungare. Așa drumul pe căile ferate bulgare până la Varna și Burgas e deschis și poate fi întrebuințat foarte lesne.

De asemenea, e deschis drumul pe calea ferată la Constantinopol, care e un centru de consumare tot așa de însemnat ca Budapesta și chiar Viena; drumul spre Salonic e de asemenea deschis și dela Varna, Constantinopol și Salonic se întinde marea, pe unde e drumul slobod în Grecia, în Turcia asiatică, în Egipt și mai departe pe coasta răsăriteană și nordică a Africei, spre Italia, Anglia, etc.

Dracul nu e așa de negru nici chiar în Turcia și mai puțin încă în Bulgaria și având Serbia trei linii ferate, cari duc la trei porturi maritime nu e în primejdie de a înăbuși. Ce să mai zicem de Dunăre, căreia nu de-a surda i-s'a zis «Dunăre, Dunăre, drum fără pulbere!» și de căile noastre ferate, de Constanța, de Sulina, Brăila, etc., cari stau la îndemână Serbiei?

Mai mult de cât atâtea. Chiar drumul pe Dunăre în sus prin Ungaria și Austria pentru lemnării și cereale ca drum internațional nu poate fi închis Serbiei. De asemenea nici căile ferate Austro-Ungare nu pot fi închise transitului sârbesc spre Germania; căci de o parte ar protesta Germania, iar pe de alta Austro-Ungaria s'ar expune a i-se opri și pentru mărfurile sale transitul prin Serbia, ceea ce ar lovi-o greu de tot.

Cetim că Germania a și protestat energic contra opririi unui transport de carne, în vagoane speciale, la Zemlin. Credem, că așa trebuie să și fie, căci e drept. Deci Serbia, cum de altfel mărturisește o parte din presa Austro-Ungară, va putea să-și trimită cereale și carne chiar prin Austro-Ungaria.

Mai e un lucru. Ziarele Austro-Ungare, cari știu, că astăzi carnea amorțită sau înghețată, untul, paserile, fructele proaspete, etc. se pot transporta dela marginile lumii, se mulțimesc a spune, că Serbia n'are nici vapoare de acestea și nici vagoane speciale! Mărturisesc însă că un abator special se află la Belgrad.

Dar și dacă nu s'ar afla, oare, astăzi, nu se pot organiza și abatori și vagoane recitoare și vapoare, cât te-ai șterge la ochi?

Recunosc și această împrejurare, dar se mângâie, că Sârbii n'au bani! Uită însă ceea ce tot ele au spus, că îndărătul Serbiei se află Germania sau Italia!

Noi vom zice, că se află toți concurenții Austro-Ungariei, doritori a-i răpi o piață de desfacere și cari, ca negustori mai pricepuți, vor pune la îndemână Serbiei și Bulgariei toate capitalurile necesare, oamenii speciali și nici nu vor băga de seamă austriacii și ungurii, când se vor trezi la hotarele lor cu o țară modernă, armată cu toate mijloacele de transport ce tehnica modernă a nescocit.

Din partea noastră vom urmări lupta ce s'a început și mijloacele, ce atât o parte, cât și cealaltă vor întrebuința pentru a-și ajunge la scopuri.

E firesc lucru, că nu putem prevedea de ce parte va fi biruința: căci atârână între altele dela priceperea tehnică a oamenilor politici sârbi și bulgari și dela gradul de pricepere economico-politică a deputaților sârbi și bulgari, cât și dela purtarea, ce opoziția din aceste țări va găsi cu cale să ia în aceste momente grele.

Pentru importul cărnei din România în Austria. Se depeșează din Viena: Consiliul comunal a hotărât să ceară guvernului, prin intermediul ministrului ceh Randa, să se deschidă granița românească pentru importul vitelor, spre a se pune capăt continuei scumpete a cărnei și a vitelor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 29 Ian. —

Incheierea la 12 ore.

Grâu pe Aprilie 1906 (100 clgr.)	17.12—17.14
Secară pe Aprilie	14.00—14.02
Orz pe Aprilie	14.76—14.78
Cucuruz pe Mai	13.94—14.96
Grâu de toamnă pe 1906	16.88—16.90

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Aprilie 1906	17.16—17.18
Secară pe Aprilie	14.00—14.02
Ovăș pe Aprilie	14.88—14.90
Cucuruz pe Mai	13.88—13.90
Grâu de toamnă pe 1906	16.92—16.94

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
1500—1800 măși metriche grâu cor.	16.00—16.20
200—250 „ „ cucuruz „	14.20—14.40
Semnare nominală secară:	13.60—13.80
„ „ orz:	14.10—14.20
„ „ ovăș:	13.50—13.60

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
„ „ mic	„ 160.—
„ brut „ mare	„ 156.—
„ „ mic	„ 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15.60—15.70
„ 79— „ „	„ ————
Secară: 100 „	„ 12.60—12.70
Orz: „	„ 13.20—13.30
Ovăș mercantil 100 klg.	„ 13.40—13.70
„ cernut „	„ ————
Cucuruz nou „	„ 13.00—13.10
„ vechiu „	„ ————

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr. 126—128 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klg. 127—128 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 130—132 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Rădior-proprietar: George Nichiu.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare

următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Știriașu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Scolarul declamator”	„ 0.50	5 „
„Ștropol de roană”	„ 1.—	10 „
„Aur” Const. Hodoș	„ 1.50	10 „
„Telegrama” farză în 3 acte	„ 0.30	3 „
„Amicul Poporului” T. Vučinescu	„ 1.—	10 „

A apărut *Călimdarul „Poporului Român”* pe anul 1906 și se află spre vânzare la Administrația „Tribunei” în Arad. Prețul 40 fil., plus porto 10 filerî.

Vindere de prăvălie.

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că în urma mergerei noastre în pensiuneț am predat cu ziua de azi și magazinul nostru de grădinarie, ce de 40 ani sustă, că aceasta ocaziune ne simțim îndatorați a ne exprima mulțumirea noastră față de toți cumpărătorii noștri, pentru acel sprigin, de care ne-am bucurat din partea lor. Când ne luăm rămas bun dela cumpărătorii noștri, tot odată ne rugăm să fie cu aceia încredere față de urmașul nostru, cu care s'a purtat față de noi.

Recomandându-ne în buna aducere aminte suntem cu cinste

Scherhag Jacob și soția.

Avem onoare a aduce la cunoștința mare-lui public, că cu ziua de azi am cumpăra prăvălia de flori a lui Scherhag Jacob cu firma: «Urmașul lui Scherhag Jacob» o conducem pe ma ideparte.

Scopul principal va fi ca să ne nizuim a conduce această prăvălie conform renumelui de care s'a bucurat și până acum, ca astfel să putem dobândi încrederea pe lângă o efectuione promptă și conștientioasă.

Cerând bunul sprijin al onoratului public suntem

Arad, luna Ianuarie 1906.

Cu deosebită stimă:

Schveffer și Vörös.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „BIHOREANA“ societate pe acții în Oradea-mare, conform dispoziției §-lui 19 din statute, se invită la

a șaptea adunare generală ordinară,

care se va ține în Oradea-mare la 22 Februarie 1906 st. n. la 10 oare înainte de miezăzi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membri pentru verificarea procesului verbal și a trei scrutători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberare asupra împărțirii profitului.
5. Ficsarea prețului marcelor de prezență pe anul 1905.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii, este a se întrebuința suma amintită în §-ul 61. punctul f.
7. Alegerea a 5 membri în comitetul de reviziune pe 3 ani.

Oradea-mare, 23 Ianuarie 1906.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24. din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 23 Ianuarie 1906 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective an fost rugate, institutele Albina, Victoria, Silvania, Economul, Oraviciana, Patria și Timișana.

Direcțiunea institutului.

CONTUL BILANȚULUI

Debit.				Credit.			
68	Casa în numărar		6857733	1	Capital social		600000—
88	Giro Co la Banca A.-Ungară		135190	74	Fondul de rezervă*)		70000—
91	Casa de păstrare postală		46327	85	Fond. de rez. pentru perderi		438420
61	Cambii de bancă	224289162	—	39	Fondul de penziuni		1280859
70	Descriere	2553—	224033862	99	Depuneri spre fructificare		138328092
62	Credite hipotecare		325012—	96	Cambii reescomptate		581296—
84	Credite de cont-curent		5539277	87	Impr. hip. pe amortizare cedate		590424
92	Credite pe efecte		8746—	102	Depozite de casă		725484
76	Credite personale		14877—	37	Dividende neridicate		924—
98	Impr. hip. pe amortizare		590424	69	Saldul inter. transitoare		2461790
45	Efecte proprii		2072620	79	Profit transportat	116127	
47	Immobile		1210468	79	Profit net	6935894	7052021
25	Mob. și recvizite	498671		84			
	10% descriere	49866	448805	95			
86	Diverse conturi debitoare		300884	36			
93							
94							
104							
			276099090				276099090

*) Cu dotațiunea anului curent se urcă la 86.000 coroane.

Contul Profitului și al pierderilor.

Debit.				Credit.			
54	4% inter. la fondul de rezervă		2912—	6	Profit transportat din 1904		116127
83	Interese de reescompt		1931940		Interese:		
103	Int. după împ. pe amor. cedate		16291	65	dela cambii de bancă		17800686
65	Interese după depuneri		6214593	71	» credite hipotecare		2752867
31	10% dare după inter. de dep.		621461	67	» » pe efecte		72724
32	Contribuție		1592116	67	» » personale		137114
77	Salare		2132313	80	» » de cont-curent		315425
100	Spese curinte (tip., porto, lumninat, încălzit, telefon etc.)		829574	16	» » pe amortizare		36664
28	Chirie		2048—	63	după capitale elocate la alte institute (70% scutit de dare)		28586
41	Marce de prezență		3430—	101	Proviziune		145682
48	Descrieri		305166	16	Venitul immob. (darea solvită)		595—
	Profit transportat din 1904	116127		35	Int. după ef. proprii (scutit de dare)		691—
	Profit net	6935894	7052021	75			
				64			
				59			
			21534475				21534475

Oradea-mare, 31 Decembrie 1905.

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv.

DIRECȚIUNEA:

Iosif Diamandi m. p.
prim contabil.

Iosif Roman m. p.

Iosif Vulcan m. p.
președinte.

Nicolae Zigre m. p.
v.-președinte.

Moise Nyes m. p.

Iosif Moldovan m. p.

Andrei Horvath m. p.

Petru Pântya m. p.

Dr. Nicolae Popovici m. p.

Antoni Palladi m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 25 Ianuarie 1906.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Samuil Ciceronescu m. p.

Sava Raicu m. p.

Toma Păcală m. p.
președinte.

Dr. Florian Duma m. p.

Petru Popescu m. p.

Prăvălia de delicatose, băcănie,
vin, ceai, șampanie, rum, ape
minerale și sălbătăciuni - a lui

Dürr Gusztáv

ARAD — vis-à-vis cu
Casa orașului.
N-ru de telefon 118.

**Își recomandă cele mai
prospete delicatose cu pre-
țurile cele mai ieftine și ser-
viciul cel mai curat.**

Curmale detot felul și Prune de compot.
Struguri proaspeți de Malaga.
Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe
candirate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.

Pești marinați și în pai. HERINGI proas-
pete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal, Groi, Gorgon-
zola, Strachino, Imperial și multe alte.

CĂRNĂRII

CONSERVE — — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia.
Magazin de vinuri de șampanie de Hubert

„GENTRY-CLUB“
Casină, Törley și a renumitelor șampanii
franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calități cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-
aur și Mocca.

Excelentă Căfea prăjită de PALERMO
care la gust și aromă e fără pereche, în pachete
originale de câte 1,2 kgr. 2 cor. și 20 fl.

Asortiment colosal de bogat în tot
felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, și — măsurate.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄,
și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba. 215

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.

Frații Kriser

TIMIȘOARA

URI-uteza nr. 6. — — Telefon nr. 765.

Intreprindere de iluminare cu acetylen.

Puteri de specialitate — bărbați evalificați.

Magazinul fabricii Landeck Carbide Ungaria de sud.

Efectuește ori-ce lucruri ce se
țin de branșa aceasta, precum :

●● scälzi și apaducte ●●

în modul cel mai prompt,
pe lângă prețuri moderate.

Magazin stabil în forma constatătoare din acetylen.
ca sticle, candelabre, flacări, etc.

Tot felul de mașini economice, ca:

TRIUMPH III,

mașină de sămănat cu dinți cu păreche sau
fără păreche.

Se caută vinzătorii !

Pentru vinderea
în comisiune a

Mareluî Magazin de assortimente de sticlă

de porcelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de masă
și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decore pentru
odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea
cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabile.

Toate acestea, se vînd pe prețuri foarte
moderate — în prăvălia mea, situată pe

Szabadság-tér 21.

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă: **Klohs Adolf.**